

ДМИТРИЙ БИЛЕНКИН НЕЗАКЛЮЧЕНАТА ВРАТА

Превод от руски: Цвета Пеева, 1966

chitanka.info

Черен метал, разтопен в пясъка. Парчета обгорели желяза, хаос, миризма на изгоряло, наоколо зеленикави пръски от кристалните килийни. Единственото оцеляло от удара и експлозията.

— Да вървим — рече Агньов. — Всичко е ясно.

Накрая той се обърна. Дори и скалите бяха опърлени. Сянка от катастрофата се бе отпечатала завинаги в гранита. И някъде сред хаоса, вече неотделим от марсианската почва, мъничък детайл, небрежно изработен там, на Земята. Дреболия. И няма я ракетата, няма ги стотиците тонове дългоочакван товар.

Мълчаливият спътник на Агньов вдигна рамене.

— Важното е, че вътре нямаше човек.

„Разбира се, че това е най-важното! — искаше да извика Агньов. — Но там на Земята е имало човек. Онзи, който е работил небрежно. Човекът, изгубил сега доверие.“

Но нищо не каза. Каква полза? Вървяха по склона и пейзажът им изглеждаше по-безрадостен отпреди. Сивкав пясък, мъждива светлина на малко слънце, синкави израстъци на еретриума по камъните. Цветът на марсианските растения сякаш предупреждаваше за отровата, с която бяха пропити.

Вятърът унило свистеше. Той също бе отровен. Може колкото си щем да тръбим, че сме победили Марс, че сме покорили планетата — празни думи. Хората са принудени да дишат земен въздух, да ядат земна храна, да се боят от най-малката дупчица в изолационната стена, която ги отделя от всичко марсианско. Пришълци, които живеят благодарение на товарните ракети, на тази несигурна, дълга милион километри, пъпна връв, свързваща ги със Земята. Чужди, в чужд свят — с това трудно се свиква.

И най-трудно му е на Топ — на кучето на Агньов, което той доведе, за да изследва въздействието на марсианските условия върху животните. Песът сега трепереше в краката на господаря си, провесил глава, комичен в шлема си. Впрочем игривостта отдавна го бе напуснала. Първите дни в гърлото му клокочеше вой, после Топ свикна, притихна, но доловеше ли погледа на Агньов, сякаш молеше печално: „Не ни е добре тук, Господарю. Хайде да си вървим“. Агньов се дразнеше от мълчанието на крачещия до него Сирьогин. „Поне с приказки да се поразсеем...“ Несполуката с ракетата, разбира се, още не означаваше катастрофа. Но какво ли го засяга това Сирьогин. Той си

е геолог, него го интересуват само камъните! А ти мисли сега как да разшириш хидропоничната станция, за да не пестиш всеки грам, бльскай си главата как да разнообразиш ястията от хлорел, как да се отървеш от солите в тръбите на системата за пречистване. Нали полиокисните тръби, по чиито стени извлечената от атмосферата на Марс вода не наслояваше соли, загинаха с ракетата. Също и резервните части за всъдехода. Дявол да го вземе, „героичният“ труд на пионерите твърде много напомня задълженията на домоуправител! Тръби, пречистване, ремонт. А той е изследовател, дявол да го вземе! И тая постоянна зависимост от всякакви дреболии. Почти една четвърт от усилията отиват за поддържане на същата оная изолационна стена, която така ограничава живота им. Понякога му се струваше и едва се отърсваше от натрапчивата мисъл, че мъничките, херметично изолирани стаи на станцията са своего рода затворнически килии. И скафандрите също са килии, само че движещи се.

— Е, ще поправим ли скоро всъдехода? — като че ли напук запита Сирьогин. — Омръзна ми да се мъкнем пеш.

На Агньов му се дощя да изругае.

Но не успя да отговори. Топ внезапно се втурна напред — козината му настръхна, глухо ръмжене проеца изпод шлема.

— Топ, Топ, какво ти е?

Още недовършил въпроса си, Агньов получи отговор. Иззад скалата към хората се търкулна тантурестият шмек, който явно бе пасял в храстите еретриум. С паяковидните си лапи животното се движеше безшумно и бързо като на колело и той мигновено се озова в опасна близост. Роговидните очи на шмека червенееха. Топ се спусна да пресече пътя му. Тръбичките от балона подскачаха на гърба на кучето.

— Топ, назад! — закрещя Агньов, като извади пистолета си.

В нападението на шмека нямаше нищо страшно. Даже невъоръжен човек в скафандър с хидроусилватели можеше с един удар на бронирания си юмрук да смаже шмека. Малко ловкост и познаване на навиците му, за да избегнеш остриите нокти и нищо повече.

Но Топ за първи път срещаше такова чудо. Той не подозираше, че скоковете му само пречат на хората. Завладял го бе вековният му инстинкт, възпитан от човека: нападат господаря ти, трябва да отвлечеш вниманието на врага.

— Назад, Топ, назад! — викаха Сирьогин и Агньов, отпуснали пистолетите. Не можеха да стрелят заради кучето.

Твърде късно. Шмекът бе слаб, но необикновен противник: извитите му навътре тънки лапи можеха да се изпъват мълниеносно като пружина. Скок — лапата на шмека със свистене се стовари върху кучето. Следващия миг разяреният Топ удари с гърди противника си. Тялото на шмека се строполи с глух шум.

Сирьогин пръв затича към кучето.

— Всичко е свършено — глухо каза той.

Лапата на шмека бе рязнала като бръснач яката на шлема и той се бе смъкнал от главата на кучето. То лежеше настрани, по изплезения му език се стичаше пяна.

Агньов напразно се опитваше да оправи шлема му или поне да затисне прореза. Безполезно. Топ вече дишаше външния въздух. В него имаше достатъчно кислород, но азотните окиси убиваха макар и не мигновено, но непредотвратимо.

Сякаш и Топ разбираше това. Опита се да лизне ръката на Агньов. От очите му капеха сълзи, слабните му конвулсивно хлътваха.

— Прекрати... — извърна се Сирьогин.

Агньов вдигна пистолета. Кучето го погледна с укор и тъга. Пистолетът трепна в ръката на Агньов.

— Не мога — глухо каза той.

— И аз също — тихичко отвърна Сирьогин. — Но така ще е по-добре.

Той се прицели.

Над скалите се разнесе вой, ехото го умножи и го издигна към виолетовото ледено небе. В този вой сякаш се изтръгна дълго сдържаното отчаяние на кучето, цялата му ненавист към студените червени равнини на Марс, чуждото слънце, несгряващата му светлина. И ненавистта като че ли му вдъхна сили. То скочи и бясно закръжи. Но в конвулсивните му движения имаше все пак някаква цел. Топ сякаш търсеше нещо между камъните и пясъка. Коремът и задните му крака се влачеха, но той упорито пълзеше към някаква известна само нему цел.

Агньов се помъчи да преглътне буцата в гърлото си. Кучето се строполи върху храст марсианско растение, заръфа порестата лигава

маса...

Сирьогин скри пистолета.

— Инстинкт. Сега то е само обезумяло животно, което помни, че тревите понякога спасяват от смъртта.

— Тук няма трев...

— Инстинктът не знае това. Той му заповядва — търси... Земя, Марс... Страхът от смъртта заличава разликата, отчаянието пречи да прозре измамата. Добре поне, че намери бързо избавление от мъките си.

Агньов извърна глава, за да не гледа края, но когато отново се обърна, Топ още живееше. Агньов се наведе над него. В неподвижните очи на кучето като черна вълна се надигаше смъртта. Погледът му се бе изцъклил, то бе тръгнало натам, откъдето нямаше връщане. Агньов неволно докосна шлема си с движение, с което на Земята в такива случаи свалят шапка.

— Морските свинчета умряха от отровата на еретриума след тридесет секунди — каза Сирьогин. — Кучето издържа повече.

Педантизмът на Сирьогин дори не възмути Агньов. „Прости ми, Топ. Ние поне доброволно дойдохме тук, където дори животът крие смърт. Понеже знаехме защо. А на теб Марс не ти бе нужен, на теб ти беше по-трудно. Прости ми.“

И без да се колебае, насочи пистолета.

— Почакай — спря го Сирьогин. — Трябва да завършим опита.

— Това е жестоко.

— Необходимо е. Заради науката. А той, той все едно нищо не чувства.

Очите на Топ се затвориха, само слаби тръпки издаваха, че още е жив.

— Не, това е жестоко, прекалено жестоко!

Викът на господаря му като че ли разбуди Топ. Мускулите на краката му се изопнаха, очите се отвориха, кучето вдигна глава.

Сирьогин и Агньов отстъпиха назад.

Топ вече се изправяше на олюляващите се крака. Слабините му хлътваха при всяко вдишване, но той дишаше, дишаше все по-шумно и радостно марсианския въздух.

— Какво е това? — прошепна Агньов.

Топ се запъти към него, но залитна. Сирьогин го подхвана с ръце. Кучето с благодарност лизна стъклото на шлема му.

Дълго стояха така и гледаха чудото, живия Топ. Със страх, че чудото изведнъж ще свърши, че главата на Топ ще клюмне и надеждата, изумителната светла надежда ще угасне. Но Топ живееше и дори учудено скимтеше: защо така необичайно мълчат хората?

— Да-а — промълви накрая Агньов.

Той неловко запристъпва на едно място. Без да разбира все още нищо, погали кучето по козината.

— Арсеник — изведнъж натъртено каза Сирьогин, като гледаше вторачено Топ. — А ние... ние сме истински тъпаци.

— Какво? — на Агньов му се стори, че не е чул добре.

— Арсеник — повтори Сирьогин. — Оръжието на отровителите. Или фосфор. Отрови, които не само убиват, но и лекуват. Така, нали? Еретриумът съдържа в тъканите си органични съединения и на единия, и на другия елемент. Впрочем ти по-добре от мене знаеш, нали си и биолог.

— Да, разбира се, по-добре — машинално се съгласи Агньов. Той все още не разбираше. — Аха! — досети се той. — Нима искаш да кажеш...

— Точно това.

— Но това е общоизвестен факт! Отрова, която може да се неутрализира с друга отрова.

— Гледай ти, общоизвестен факт. — Сирьогин не скриваше иронията си. — А тогава защо никой дори и не опита едновременно да диша марсианския въздух и да яде марсианска храна? Защо никой не се сети, че не може да има изцяло отровна биосфера? Защо трябваше да се намеси случайността, за да се отвори вратата, която мислехме, че е заключена. Не знаеш? Да вървим, Топ. Ти си ми славно кученце.

Той погали Топ. Нежно, така нежно, както никой никога не бе галил кучето. Песът завря носа си в дланта на Сирьогин, после погледна въпросително господаря си.

Но Агньов не забеляза погледа му, задълбочен в горчиви мисли.

„Да-а — поклати той глава, — че не се сетих сам да направя такъв опит, още иди дойди. Но да не съобразя от какво оживя Топ... Лошо, много лошо...“

Издание: сп. „Космос“, 1966 г., бр.1 (превод: Цвета Христова)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.